

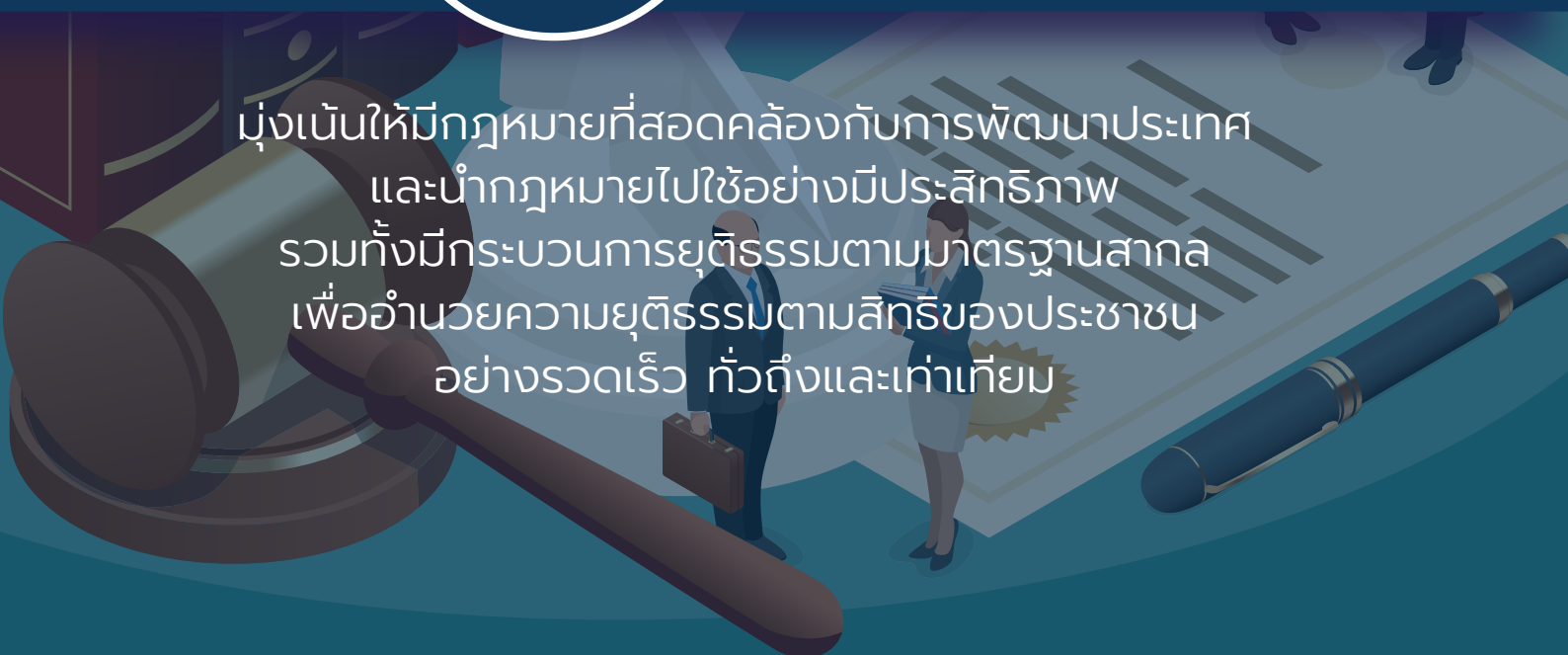


แผนแม่บท
22



กฎหมายและ กระบวนการยุติธรรม

มุ่งเน้นให้มีกฎหมายที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
และนำกฎหมายไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
รวมทั้งมีกระบวนการยุติธรรมตามมาตรฐานสากล
เพื่ออำนวยความสะดวกตามสิทธิของประชาชน
อย่างรวดเร็ว ทั่วถึงและเท่าเทียม



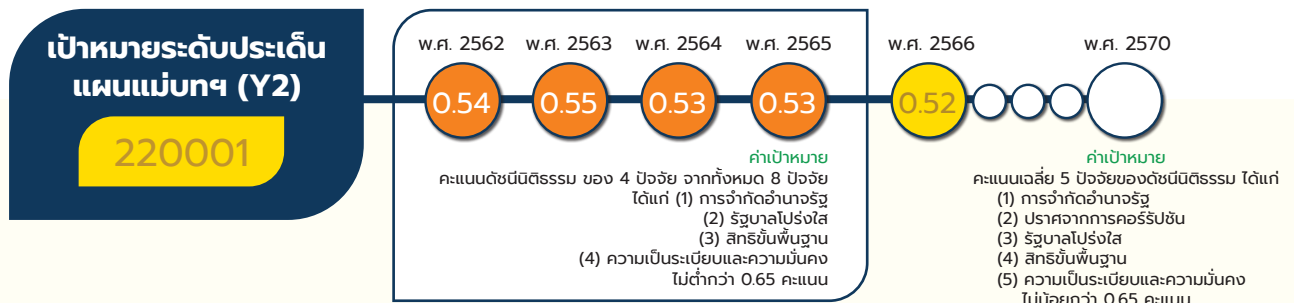


แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม



มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมและเกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน โดยใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เป็นกลไกสำคัญ เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยมี 2 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ (1) กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และ (2) การอำนวยความสะดวกเป็นไปโดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั้งถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และมีส่วนสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย



เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 220001 กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570



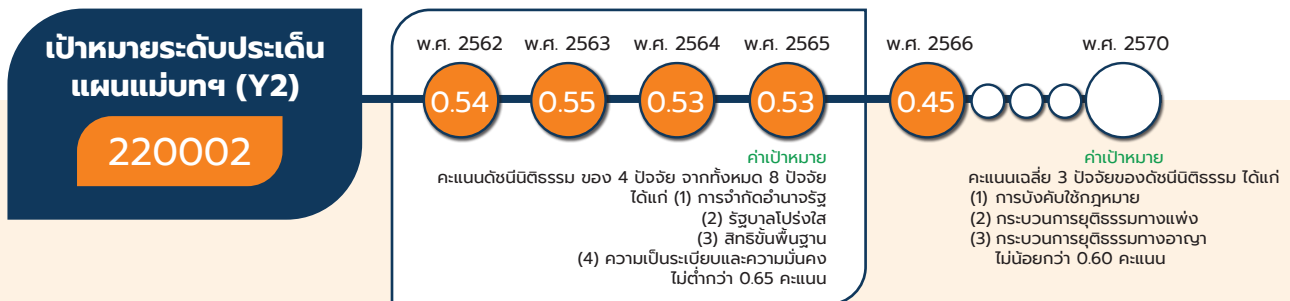
คะแนนเฉลี่ย 5 ปีของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การจำกัดอำนาจรัฐ (2) ปราศจากการคอร์รัปชัน (3) รัฐบาลโปร่งใส (4) สิทธิขั้นพื้นฐาน (5) ความเป็นระเบียบและความมั่นคง ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 220001 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม ดัชนีนิติธรรม คะแนนในทุกปัจจัย ไม่ต่ำกว่า 0.65 คะแนน เป็น คะแนนเฉลี่ย 5 ปีของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การจำกัดอำนาจรัฐ (2) ปราศจากการคอร์รัปชัน (3) รัฐบาลโปร่งใส (4) สิทธิขั้นพื้นฐาน (5) ความเป็นระเบียบและความมั่นคง ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน ภายในปี 2570



สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย 5 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index) ซึ่งจัดทำโดย World Justice Project (WJP) ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.52 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่มีค่าอยู่ที่ 0.55 คะแนน คิดเป็นอัตราการร้อยละ 94.55 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาค่าคะแนนทั้ง 5 ปัจจัยดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ (5) ความเป็นระเบียบและความมั่นคง มีค่าคะแนนอยู่ที่ 0.74 คะแนน สำหรับปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคะแนนลดหลั่นลงตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยที่ (3) รัฐบาลโปร่งใส 0.48 คะแนน (4) สิทธิขั้นพื้นฐาน 0.46 คะแนน (1) การจำกัดอำนาจรัฐ 0.45 คะแนน และ (2) ปราศจากการคอร์รัปชัน 0.45 คะแนน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย 5 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.52 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน คิดเป็นอัตราการร้อยละ 80 ส่งผลให้ **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.52 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม



เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 220002 การอำนวยความสะดวกเป็นไป โดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทัวถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570



คะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย (2) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (3) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่น้อยกว่า 0.60 คะแนน

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) 220002 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม ดัชนีนิติธรรม คะแนนในทุกปัจจัย ไม่ต่ำกว่า 0.65 คะแนน เป็น คะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย (2) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (3) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่น้อยกว่า 0.60 คะแนน ภายในปี 2570



สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index) ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.45 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่มีค่าอยู่ที่ 0.48 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 93.75 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาค่าคะแนนทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยที่ (2) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง มีค่าคะแนนอยู่ที่ 0.49 คะแนน ปัจจัยที่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย 0.44 คะแนน และ (3) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา 0.41 คะแนน ตามลำดับ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.45 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 0.60 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 75 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.45 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดังเดิม

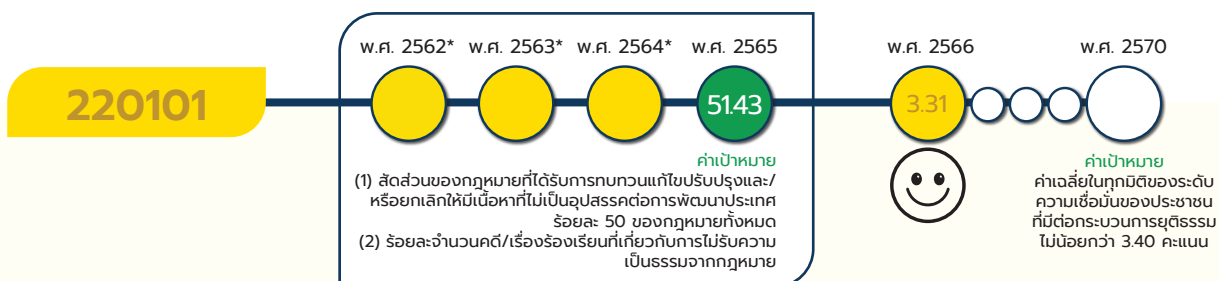


ทั้งนี้ การดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดยเร็ว โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน ความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประชาชนที่ยังมีไม่เพียงพอ การที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ตามสิทธิของตนเอง ก่อให้เกิดทัศนคติในเชิงลบและความไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเป้าหมายของแผนแม่บทย่อย (Y1) ส่วนใหญ่จะมีผลการดำเนินงานดีขึ้นและมีสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงการบรรลุเป้าหมาย แต่ยังมีผลการดำเนินงานในบางปัจจัยที่ยังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2566 ได้ และส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ (Y2) การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาคโปร่งใส เป็นธรรม ทัวถึงและปราศจากการเลือกปฏิบัติ ประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด อาทิ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนต่อแนวทางและการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้เกิดความเชื่อมโยงของฐานข้อมูลตลอดกระบวนการยุติธรรม การนำมาตรการทางเลือกที่เหมาะสมมาใช้ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก และการเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมในการยึดหลักนิติธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนตามสิทธิมนุษยชนที่พึงจะได้รับโดยไม่เลือกปฏิบัติ



สถานการณ์บรรลุปเป้าหมายประจำ พ.ศ. 2566

แผนแม่บทฯ ประเด็น (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย 5 เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย (Y1) มีสถานะการบรรลุเป้าหมาย สรุปได้ ดังนี้



*หมายเหตุ : เป้าหมาย 220101 สถานการณ์ของ พ.ศ. 2562-2564 ใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการบรรลุมิติที่ไม่มีข้อมูลตัวเลข ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดง สถานะการบรรลุเป้าหมาย

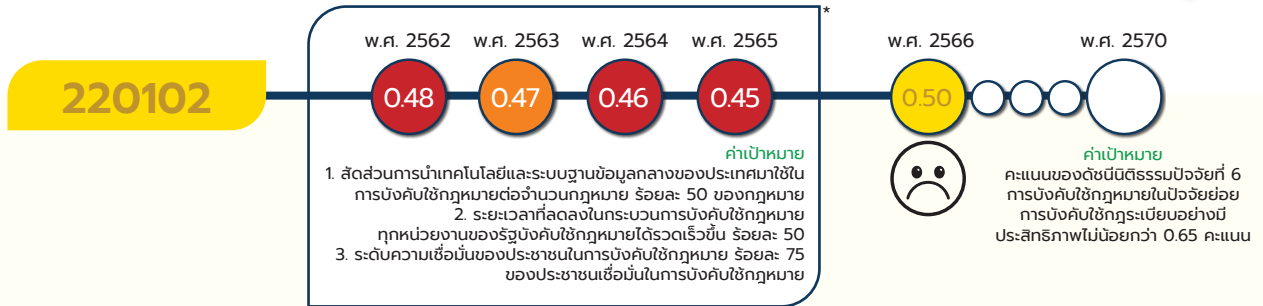
กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีผลการประเมินอยู่ที่ 3.31 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ที่ต้องไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 97.35 ส่งผลให้ **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุดอยู่ที่ 3.16 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 4.75

กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม



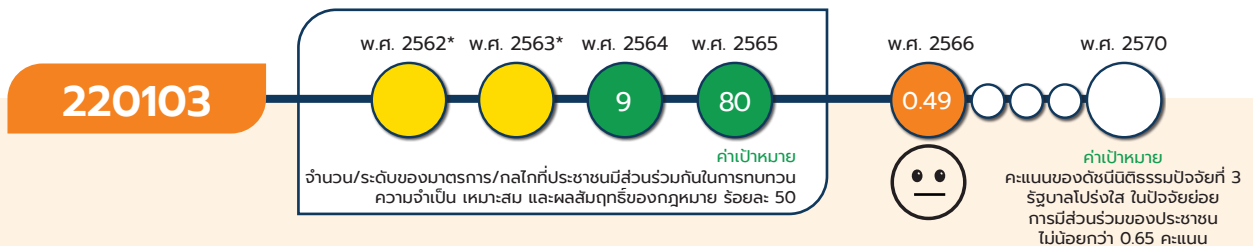
แผนแม่บท
22



*หมายเหตุ : 220102 ไม่มีข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัดที่ระบุในแผนแม่บทฯ สถานการณ์ของ พ.ศ. 2562 – 2565 จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากดัชนีนิติธรรม ปัจจัยการบังคับใช้กฎหมาย

การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งถึง ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ค่าคะแนนดัชนีนิติธรรม ซึ่งจัดทำโดย World Justice Project (WJP) ปัจจัยที่ 6 “การบังคับใช้กฎหมาย” ในปัจจัยย่อย “การบังคับใช้กฎหมายเปรียบเทียบมีประสิทธิภาพ” ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน

สถานการณ์บรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 6 ในปัจจัยย่อย การบังคับใช้กฎหมายเปรียบเทียบมีประสิทธิภาพของประเทศไทย ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.50 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 76.92 ส่งผลให้ **สถานการณ์บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุดที่มีค่าอยู่ที่ 0.53 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 5.66



*หมายเหตุ : เป้าหมาย 220103 สถานการณ์ของ พ.ศ. 2562-2565 ใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนากฎหมายหลังจากพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติการเข้าสู่เสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้ ซึ่งสถานการณ์ของ พ.ศ. 2562-2563 เป็นการบรรยายที่ไม่มีข้อมูลตัวเลข ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือ ค่าคะแนนดัชนีนิติธรรม ซึ่งจัดทำโดย World Justice Project (WJP) ปัจจัยที่ 3 “รัฐบาลโปร่งใส” ในปัจจัยย่อย การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน

สถานการณ์บรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนดัชนีนิติธรรม ปัจจัยที่ 3 ในปัจจัยย่อย การมีส่วนร่วมของประชาชนของประเทศไทย ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.49 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 75.38 ส่งผลให้ **สถานการณ์บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีค่าคะแนนอยู่ที่ 0.49 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม



220104*

พ.ศ. 2566

พ.ศ. 2570



ค่าเป้าหมาย
กฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมิน
ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร้อยละต่อปี)
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 100

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 220104 การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น เป็นเป้าหมายใหม่ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 จากค่าร้อยละของกฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากกฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 คิดเป็นอัตราร้อยละ 66.25 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 คิดเป็นอัตราร้อยละ 66.25 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด อยู่ที่อัตราร้อยละ 51.43 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 28.82

220201

พ.ศ. 2562

พ.ศ. 2563

พ.ศ. 2564

พ.ศ. 2565

พ.ศ. 2566

พ.ศ. 2570

0.46

0.46

0.47

0.50

2.49

ค่าเป้าหมาย
(1) อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ร้อยละ 75 (จำนวนขั้นตอนที่สำคัญ)
(2) ประเภทและระดับของมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อความสะดวกในการกระบวนการยุติธรรม ร้อยละ 100 (มาตรการเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสในการกระบวนการยุติธรรม)



ค่าเป้าหมาย
คะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน

*หมายเหตุ : 220201 ไม่มีข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัดที่ระบุในแผนแม่บทฯ สถานการณ์ของ พ.ศ. 2562 - 2565 จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากดัชนีนิติธรรม มิติด้านที่ 6 การบังคับใช้กฎหมาย มิติด้านที่ 7 กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง และมิติด้านที่ 8 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การอำนวยความสะดวกมีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวถึง เป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570 คือค่าคะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีผลการประเมินอยู่ที่ 2.49 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 71.14 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด อยู่ที่ 3.31 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 24.77

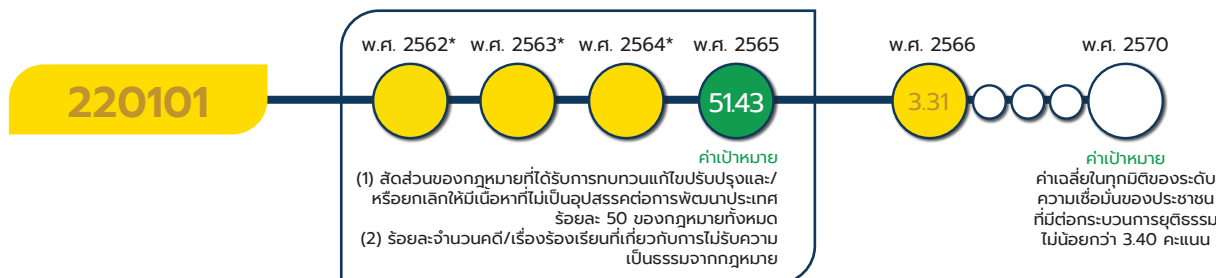
กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม



แผนแม่บท
22

220101

แผนแม่บทย่อย | การพัฒนากฎหมาย



*หมายเหตุ : เป้าหมาย 220101 สอดคล้องของ พ.ศ. 2562-2564 ใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการบรรยายที่ไม่มีข้อมูลตัวเลข ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสีสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง

คำเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

ค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชน ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การทบทวนความจำเป็นความเหมาะสมของกฎหมาย โดยคำนึงถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ยกเลิกหรือปรับปรุงที่ล้าสมัย ไม่จำเป็น หรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ให้กฎหมายทันสมัย ลดความเหลื่อมล้ำเอื้อต่อการดำเนินงานของหน่วยงานของภาครัฐในการพัฒนาประเทศ เอื้อต่อการประกอบธุรกิจทั้งในและต่างประเทศในทุกภาคส่วน ให้เกิดการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม รวมไปถึงพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรผู้บังคับใช้กฎหมายให้รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220101 นี้ได้มีการปรับตัวชี้วัดและคำเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม สัดส่วนของกฎหมายที่ได้รับการทบทวนแก้ไข ปรับปรุงและ/ หรือยกเลิกให้มีเนื้อหาที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ร้อยละ 100 ของกฎหมายทั้งหมด เป็น ค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน ภายในปี 2570



ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

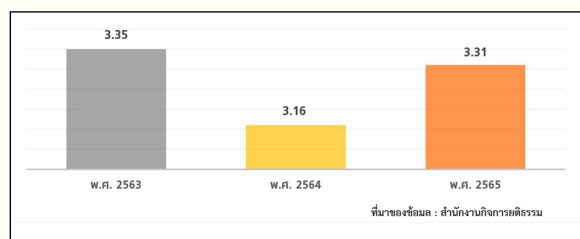
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
22 กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม 220101 กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชน อยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง	หมวดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายระดับหมวดหมาย 2. ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว	ค. ด้านกฎหมาย (1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) ปฏิรูประบบการเรียนรู้การสอบและการศึกษาอบรมวิชาชีพกฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย (3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ง่าย (4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220101 เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) หมวดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายที่ 2 ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านกฎหมาย ที่กำหนดให้ มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็นเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ด้วย เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์บรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม จัดเก็บโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ซึ่งเป็นข้อมูลประกอบตัวชี้วัดแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562 - 2565) โดยเป็นการสำรวจกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนทั้งที่เคย/ไม่เคยติดต่อหรือรับบริการจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมพบว่าสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565)

คะแนนเฉลี่ยระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมประจำปี พ.ศ. 2563 - 2565



ที่มา: สำนักงานกิจการยุติธรรม



220101

มีผลการประเมินอยู่ที่ 3.31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ให้มีค่าคะแนนไม่น้อยกว่า 3.21 คะแนน ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด โดยคิดเป็นอัตราร้อยละ 103.12 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมดีขึ้น เมื่อพิจารณารายละเอียดที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนดังกล่าวนี้ พบว่า คุณภาพการให้บริการในเรื่องสมรรถนะของผู้ให้บริการมากที่สุด ส่วนเรื่องที่ประชาชนมีความเชื่อมั่นน้อยที่สุดคือ ความสะดวกในการรับบริการ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

สถานการณ์บรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) มีผลการประเมินอยู่ที่ 3.31 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 97.35 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด อยู่ที่ 3.16 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 4.75



การดำเนินงานที่ผ่านมา

การขับเคลื่อนในปีงบประมาณ 2566 โดยภาพรวมมุ่งให้ความสำคัญในการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนา กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน อาทิ การทบทวนกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ระเบียบปฏิบัติและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ ส่งผลให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินการของภาครัฐให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน อาทิ การปรับปรุงระเบียบหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติที่ส่งเสริมการรับจ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ แทนเงินสด เพื่อลดข้อผิดพลาดและความซ้ำซ้อนช่วยให้การรับส่งเงินของรัฐบาลมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการศึกษา จัดทำ หรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติให้มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น โดยเฉพาะประเด็นสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงาน อาทิ การขยายสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมให้ครอบคลุมกรณีชราภาพ และเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ผ่านการปรับปรุงพระราชบัญญัติประกันสังคม เพื่อให้แรงงานได้รับความคุ้มครองและได้รับสิทธิประโยชน์ที่ครอบคลุมตามมาตรฐานสากล และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ



ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายที่สำคัญในส่วนการดำเนินการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนากฎหมายภายในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนและการแข่งขันของภาคเอกชน ที่สำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดของระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ และการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการลดขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้มีระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเท่าที่จำเป็น กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจน มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านกฎหมายเพิ่มมากขึ้นหากแต่ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ในส่วนของกฎหมายการคุ้มครองสิทธิ สวัสดิการการคุ้มครองแรงงาน รวมถึงการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม ยังคงต้องมีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ให้มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น

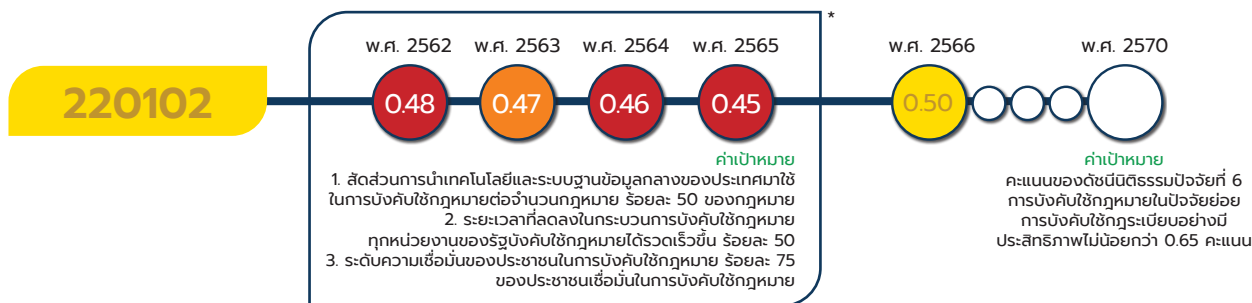
ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันโดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการทบทวนหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนรวมไปถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยลดขั้นตอนในระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการ เพื่อให้มีเท่าที่จำเป็น รวมถึงการกำหนดเรื่องการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจนเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์ ผ่านการมีกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินงานของหน่วยภาครัฐในการพัฒนาประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ นำไปสู่การกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมต่อไป



220102

แผนแม่บทย่อย | การพัฒนากฎหมาย



*หมายเหตุ : 220102 ไม่มีข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัดที่ระบุในแผนแม่บทฯ สถานการณ์ของ พ.ศ. 2562 – 2565 จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากดัชนีนิติธรรม ปัจจัยการบังคับใช้กฎหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

คะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 6 การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน การบังคับใช้กฎหมายเปรียบเทียบอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย นำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง และผู้บังคับใช้กฎหมายมีองค์ความรู้ จริยธรรม บังคับใช้อย่างเข้มงวดและเป็นธรรม โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การนำเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และผู้บังคับใช้กฎหมายมีองค์ความรู้ จริยธรรม พร้อมให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220102 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม (1) สัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายต่อจำนวนกฎหมายร้อยละ 100 ของกฎหมาย (2) ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย ทุกหน่วยงานของรัฐบังคับใช้กฎหมายได้รวดเร็วขึ้น ร้อยละ 70 และ (3) ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย ร้อยละ 85 ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย เป็น คะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 6 การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน การบังคับใช้กฎหมายเปรียบเทียบอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน ภายในปี 2570



ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
22 กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม 220102 การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม	หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทยประชาชน เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว	ค. ด้านกฎหมาย (1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาของมหาวิทยาลัยกฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย (3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย (4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220102 มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทยประชาชน เป้าหมายที่ 2 ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านกฎหมาย ที่กำหนดให้ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐ โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่ายและมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ด้วย เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากข้อมูลค่าคะแนนดัชนีนิติธรรม จัดทำโดย World Justice Project (WJP) ปีฉััยที่ 6 การบังคับใช้กฎหมาย ในปีฉััยย่อย การบังคับใช้กฎระเบียบอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 75 จากทั้งหมด 142 ประเทศทั่วโลก มีค่าคะแนนอยู่ที่ 0.50 และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ให้มีค่าคะแนนไม่น้อยกว่า 0.53 คะแนน พบว่า ผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 โดยคิดเป็นอัตราร้อยละ 94.34 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะในกระบวนการปกครองยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ต้องเร่งแก้ไข ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยควรดำเนินการแก้ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม ที่ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของกระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึงพิงของประชาชนให้เพิ่มขึ้น



220102

ดัชนีนิติธรรมปัจจัยย่อย
การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ



สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 6 ในปัจจัยย่อย การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพของประเทศไทย ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.50 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 76.92 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ที่มีค่าที่อยู่ที่ 0.53 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลงร้อยละ 5.66



การดำเนินงานที่ผ่านมา

การขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย การสร้างมาตรฐานการสืบสวน สอบสวน มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ (1) การขับเคลื่อนสร้างการรับรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นำไปสู่การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ป้องกันปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน (2) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย และการอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อพัฒนาเชื่อมโยงถึงผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมของประเทศไทย (3) การพัฒนาระบบ รูปแบบ เครื่องมือ เทคโนโลยีและวิธีการทำงานด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้เกิดมาตรฐานการสืบสวนสอบสวนให้เทียบเท่าระดับสากล นำไปสู่ความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย



ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

กฎหมายของประเทศไทย ในบางเรื่องยังขาดความทันสมัย ไม่ทันต่อสถานการณ์และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้กฎหมายที่มี ไม่สามารถนำมาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แนวทางการปฏิบัติกระบวนการยุติธรรมบางประเด็น ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำแก่ประชาชนแต่ละกลุ่ม ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีศักยภาพการเข้าถึงโอกาสในการปกป้องตนเองตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การวางเงินหลักทรัพย์เพื่อประกันตัว การจ้างทนายที่มีชื่อเสียงและประสบการณ์ เป็นต้น ดังนั้นประเทศไทยยังคงมีประเด็นท้าทายที่ควรให้ความสำคัญ เพื่อดำเนินการให้บรรลุด้านการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

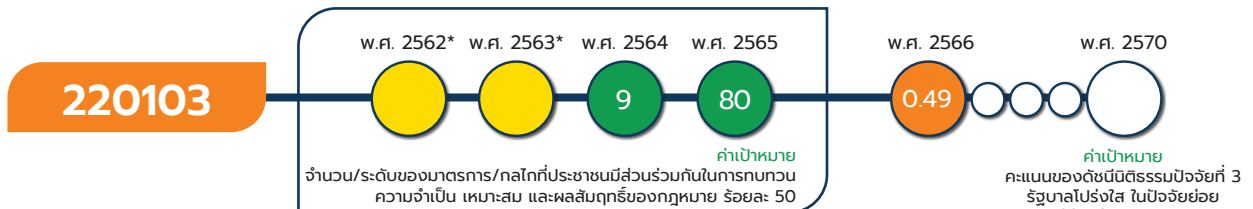
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ควรดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ทบทวนและแก้ไขกฎหมายโดยใช้นวัตกรรมใหม่ ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าหลัง มุ่งเน้นเนื้อหากฎหมายให้มีความทันสมัย สากล เนื้อหาครอบคลุมสิทธิของประชาชนทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค ไม่ว่าจะเป็น เยาวชน สตรี กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ฯลฯ ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาค ไม่ละเว้นการปฏิบัติและไม่เป็นเครื่องมือทางการเมือง รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนที่เข้าไม่ถึงโอกาสในการสู้คดีอย่างแท้จริง เช่น การมีทนายอาสาโดยการสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐ เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นของกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยที่เป็นที่พึงพิงของประชาชน นอกจากนี้ควรดำเนินการเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติตามกฎหมายที่เข้าใจง่ายสำหรับประชาชน เพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำผิด





220103

แผนแม่บทย่อย | การพัฒนากฎหมาย



*หมายเหตุ : เป้าหมาย 220103 สถานการณ์ของ พ.ศ. 2562-2565 ใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนากฎหมายหลังจากพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติการเข้าสู่เสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้ ซึ่งสถานการณ์ของ พ.ศ. 2562-2563 เป็นการบรรยายที่ไม่มีข้อมูลตัวเลข ดังนั้น จึงไม่สามารถแสดงตัวเลขสถานการณ์การพัฒนาในวงกลมแสดงสถานะการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

คะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 3 รัฐบาลโปร่งใส ในปัจจัยย่อย การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบัญญัติกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายที่มีสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพโดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญได้แก่การจัดให้มีช่องทางเข้าถึงกฎหมายที่หลากหลาย การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายในทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220103 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม จำนวน/ระดับของมาตรการ/กลไก ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการทบทวนความจำเป็นเหมาะสม และผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ร้อยละ 100 เป็น คะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 3 รัฐบาลโปร่งใส ในปัจจัยย่อย การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน ภายในปี 2570





ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
22 กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม 220103 ประชาชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนากฎหมาย	หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว	ค. ด้านกฎหมาย (1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) ปฏิรูประบบการเรียนรู้และการศึกษาของระบบราชการกฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย (3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย (4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220103 มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายที่ 2 ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 ในส่วนของด้านกฎหมาย ที่กำหนดให้ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย รวมถึงจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ด้วย เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์บรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากข้อมูลค่าคะแนนดัชนีนิติธรรม จัดทำโดย World Justice Project (WJP) ปีปัจจัยที่ 3 รัฐบาลโปร่งใส ในปัจจัยย่อย การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 101 จากทั้งหมด 142 ประเทศทั่วโลก มีผลการประเมิน อยู่ที่ 0.49 คะแนน และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ให้มีค่าคะแนนไม่น้อยกว่า 0.52 คะแนน พบว่า ผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 โดยคิดเป็นอัตราร้อยละ 94.23

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 3 ในปัจจัยย่อย การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ประเทศไทย มีผลการประเมินอยู่ที่ 0.49 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 75.38 ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม) ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด โดยมีค่าคะแนนอยู่ที่ 0.49 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่คงเดิม





220103

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การขับเคลื่อนเพื่อสร้างเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ (1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการสนับสนุนการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร การรับรู้ การให้ข้อมูล ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางนิติบัญญัติ ผ่านช่องทางดิจิทัลที่เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส (2) การพัฒนาสื่อเนื้อหากฎหมายรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัย คำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ วารสาร จดหมายข่าว การประชาสัมพันธ์ศาลรัฐธรรมนูญ และรวบรวมบทความทางวิชาการ บทความประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ นำข้อมูลมาเรียบเรียงใหม่ จัดทำองค์ความรู้ในรูปแบบที่น่าสนใจ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงเนื้อหาทางกฎหมายและสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้น (3) การพัฒนา ข้อมูลสารสนเทศรูปแบบกราฟิก (Infographics) เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป บทบาทหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญช่องทางการใช้สิทธิของประชาชน ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งกิจกรรมความเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

จากค่าคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชน 0.49 จาก WJP สอดคล้องกับค่าคะแนนรายงานตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในด้านการรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน ที่ได้ 0.485 ดังนั้น ประเด็นที่ท้าทายในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย คือ การรับรู้ การจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับทราบ ปรับปรุงหรือเสนอกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนยอมรับกฎหมาย ภายใต้บรรยากาศที่เสรี ปราศจากการแทรกแซงหรือคุกคามจากกลุ่มอำนาจอิทธิพลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันหรือความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ควรร่วมกันยกระดับความรู้ของประชาชน และยังคงต้องพัฒนามาตรการเชิงรุก เช่น การประชาสัมพันธ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิพื้นฐานผ่านช่องทางที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มทุกวัย การลงพื้นที่และขยายเครือข่ายการบริการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิพื้นฐานให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ เป็นต้น โดยเน้นไปที่ประเด็นการสร้างความรู้รับรู้ในกฎหมายพื้นฐาน ด้วยการจัดทำชุดความรู้และเผยแพร่กฎหมาย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการหลอกลวงเอาเปรียบประชาชน กฎหมายเกี่ยวกับภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง กฎหมายเกี่ยวกับที่ดินทำกิน และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรจัดให้มีกลไกในการช่วยเหลือภาคประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่สะดวก ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบในวงกว้าง มีความหลากหลายตอบสนองต่อประชาชนกลุ่มต่างๆ อย่างรวดเร็วและเท่าเทียม รวมถึงกลไกในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการผลักดันให้มีกฎหมายที่ทันสมัย



แผนแม่บทย่อย

การพัฒนากฎหมาย



220104*

พ.ศ. 2566

พ.ศ. 2570

66.25

ค่าเป้าหมาย

กฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมิน
ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร้อยละต่อปี)
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 100

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 220104 การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น เป็นเป้าหมายใหม่ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

กฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร้อยละต่อปี)
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องตามนโยบายของมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญฯ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ว่ากฎหมายนั้นมีความคุ้มค่า และมีความจำเป็นอย่างแท้จริง และยังกำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่วางกรอบหรือแนวทางการดำเนินการตั้งแต่การจัดทำร่างกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220104 การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น เป็นเป้าหมายที่เพิ่มขึ้นใหม่ ตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) โดยกำหนดตัวชี้วัด เป็น กฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร้อยละต่อปี) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 100



220104

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม 220104 การมีกฎหมายที่ดี และเท่าที่จำเป็น	หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายระดับหมวดหมู่ 2. ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว	ค. ด้านกฎหมาย (1) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้งานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) ปฏิรูประบบการเรียนรู้การสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย (3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย (4) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220104 มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายที่ 2 ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 258 ในส่วนของด้านกฎหมาย ที่กำหนดให้ มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ด้วย เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป

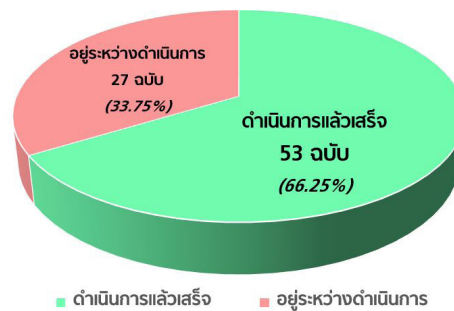
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากกฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รวบรวมข้อมูลกฎหมายที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบกฎหมายได้ประกาศเผยแพร่บนระบบกลางทางกฎหมาย ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีกฎหมายที่ครบกำหนดที่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ เพื่อทบทวน แก้ไข ปรับปรุงและ/ หรือยกเลิกจำนวนทั้งหมด 86 ฉบับ โดยมีหน่วยงานเลื่อนการประเมินผลสัมฤทธิ์ไปในปีอื่น จำนวน 6 ฉบับ จึงคงเหลือกฎหมายที่ต้องดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ใน พ.ศ. 2566 ทั้งสิ้น 80 ฉบับ ซึ่งหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการประเมินแล้วเสร็จจำนวน 53 ฉบับ คิดเป็นอัตราร้อยละ 66.25 และอยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน 27 ฉบับ คิดเป็นอัตราร้อยละ 33.75 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ให้มีค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 พบว่า ผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 โดยคิดเป็นอัตราร้อยละ 66.25 สะท้อนได้ว่าหน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ไม่ครบถ้วนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจทำให้กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์



กฎหมายที่รายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ ประจำปี พ.ศ.2566

จำนวนทั้งสิ้น 80 ฉบับ



ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากกฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินงานคิดเป็นอัตราร้อยละ 66.25 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 คิดเป็นอัตราร้อยละ 66.25 ส่งผลให้ **สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด อยู่ที่อัตราร้อยละ 51.43 สะท้อนให้เห็น **สถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้นร้อยละ 28.82**



การดำเนินงานที่ผ่านมา

การขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ (1) หน่วยงานของรัฐพิจารณากฎหมาย กฎ และระเบียบที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ หรือกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในร่างกาย ทรัพย์สิน หรือการประกอบอาชีพของประชาชน (2) การประเมินผลกระทบของการตรากฎหมาย โดยการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการออกกฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายหรือกฎเกณฑ์ โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ และภาระที่จะเกิดกับประชาชน เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์ว่ากฎหมายหรือกฎเกณฑ์นั้น มีความคุ้มค่าและมีความจำเป็นในการประกาศใช้บังคับหรือไม่ โดยจะมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายหรือกฎเกณฑ์และเผยแพร่เป็นการทั่วไป และ (3) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นภาคประชาชนและผู้ซึ่งมีสิทธิหรือหน้าที่หรือได้รับผลกระทบที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งหน่วยงานที่ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อประกอบกระบวนการตรากฎหมายในทุกขั้นตอน



220104

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายโดยอาศัยกรอบและกฎเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดไว้ โดยยังมีประเด็นท้าทายที่หน่วยงานดำเนินการไม่ครบถ้วน ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบกฎหมายซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด การจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์มีความถูกต้องและครบถ้วนเพื่อนำไปเผยแพร่ลงระบบกลางทางกฎหมาย และการประเมินผลกระทบของการตรากฎหมายอย่างรอบด้านโดยคำนึงถึงสภาพปัญหา บริบททางสังคม ทางเศรษฐกิจ ให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

กฎหมายถือเป็นเครื่องมือจัดระเบียบทางสังคม และมีส่วนในการพัฒนาประเทศ โดยผ่านการมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนากฎหมายให้เป็นมาตรฐานมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อพิจารณาทบทวน ปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในส่วนของการตรากฎหมายใหม่ หน่วยงานของรัฐควรตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและนำไปประกอบการพิจารณาของการตรากฎหมายทุกขั้นตอน ทั้งนี้ ควรจัดให้มีช่องทางการเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจง่าย เพื่อให้สอดคล้องตามนัยของมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญฯ





แผนแม่บทย่อย

การพัฒนากฎหมาย



*หมายเหตุ : 220201 ไม่มีข้อมูลสถานการณ์ตามตัวชี้วัดที่ระบุในแผนแม่บทฯ สถานการณ์ของ พ.ศ. 2562 - 2565 จึงใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงจากดัชนีนิติธรรม มิติด้านที่ 6 การบังคับใช้กฎหมาย มิติด้านที่ 7 กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง และมิติด้านที่ 8 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

การอำนวยความสะดวกมีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทั้งถึง เป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2570

คะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม ไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน

มีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสังคมนิติธรรมเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับความเป็นธรรมในการอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ตลอดพลวัตของกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในองค์ประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการพิจารณาคดีด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้มีความหลากหลาย รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูง นำไปสู่การบูรณาการฐานข้อมูลพยานหลักฐาน การพิจารณาคดี หรือคำพิพากษาของศาลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครองให้มีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก กลไกการระงับข้อพิพาท การไกล่เกลี่ยเพื่อลดจำนวนคดีความ และทำให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220201 ได้มีการปรับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2570 จากเดิม (1) อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความสะดวก ความสะดวกและรวดเร็วร้อยละ 100 (จำนวนขั้นตอนที่สำคัญ) (2) ประเภทและระดับของมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อความสะดวกเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 (มาตรการสำคัญที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม) เป็น คะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน ภายในปี 2570



220201

ความสอดคล้องของเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 ตามมาตรา 258
 กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม 220201 การอำนวยความสะดวก มีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทั้งถึงเป็นธรรม	หมวดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายระดับหมวดหมาย 2. ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว	จ. ด้านกระบวนการยุติธรรม (1) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม (2) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญารวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริบททางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก (3) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว (4) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมได้ความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกันเพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจดุลยพินิจของบุคคลใดมีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

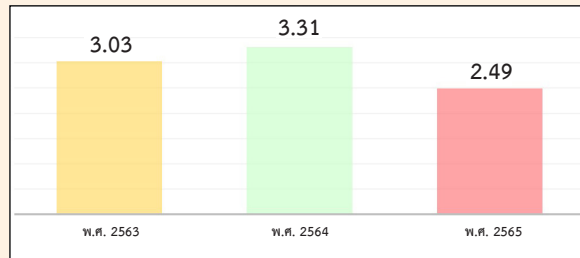
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 220201 มีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) หมวดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน เป้าหมายที่ 2 ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว นอกจากนี้ เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 16 ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 258 ในส่วนของด้านกระบวนการยุติธรรม ที่กำหนดให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า มีการปรับปรุงปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการผ่านโครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ได้ด้วย เพื่อให้การบรรลุผลจากการปฏิรูปประเทศมีความยั่งยืนของผลสัมฤทธิ์ได้ต่อไป



สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ที่สำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดเก็บและวิเคราะห์ตัวชี้วัดแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562 - 2565) โดยเป็นการสำรวจกลุ่มตัวอย่างภาคประชาชนทั้งที่เคย/ไม่เคยติดต่อหรือรับบริการจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม พบว่าใน พ.ศ. 2566 (ข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2565) มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.49 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 ที่กำหนดไว้ให้มีค่าคะแนนไม่น้อยกว่า 3.35 คะแนน พบว่า ผลการดำเนินงาน

การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึง
และเท่าเทียมประจำ พ.ศ. 2563 - 2565



ที่มา: สำนักงานกิจการยุติธรรม

ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2566 โดยคิดเป็นอัตราร้อยละ 74.33 สะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วมด้านกระบวนการยุติธรรม และการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประชาชน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ซึ่งสถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีผลการประเมินอยู่ที่ 2.49 คะแนน เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน คิดเป็นอัตราร้อยละ 71.14 ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)** ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบสถานการณ์ของ พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) กับสถานการณ์ของ พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นปีก่อนหน้าที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด อยู่ที่ 3.31 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แยลงร้อยละ 24.77



การดำเนินงานที่ผ่านมา

การขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ (1) การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนหรือด้อยโอกาสให้ได้รับการอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึง เสมอภาค เช่น การช่วยเหลือสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรมในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การให้ความช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และการสนับสนุนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน (2) การให้คำปรึกษา รับแจ้งปัญหาและพิจารณาการช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้ในระบบปราบปรามนายทุนรายใหญ่ที่มีอิทธิพล ด้วยมาตรการทางภาษีและอาญา การสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการประสานงานในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับหนี้ในระบบ จัดทำระบบฐานข้อมูลและระบบ



220201

สารสนเทศเพื่อสนับสนุนภารกิจในการสืบสวนและสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามหนึ่
นอกระบบ (3) การพัฒนาระบบบริการความรู้ ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ระบบการสื่อสารทางไกล ให้ประชาชน
ที่อาศัยอยู่ต่างประเทศ สามารถเข้าถึงบริการและการช่วยเหลือทางไกลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
และสร้างเครือข่ายการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน
ทำให้คนไทยที่อาศัยอยู่ต่างประเทศ มีที่ปรึกษาทางกฎหมายเพื่อช่วยเหลือ ขจัดปัญหาข้อกฎหมายที่ประสบ
อยู่ได้ รวมทั้งประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมที่มีความแตกต่างทางด้านฐานะ
ทางสังคมและฐานะเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็ง และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชน
โดยมีแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566 – 2569) ซึ่งเป็นแผนระดับที่ 3
เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม นำไปใช้ในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

โดยมีประเด็นท้าทายในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของไทยที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่
การที่ประชาชนขาดการรับรู้สิทธิทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เพียงพอส่งผลให้การเข้าถึงกระบวนการ
ยุติธรรมเป็นไปได้โดยยาก การจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมที่ยังขาดความเชื่อมโยง
และไม่ทันสมัย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนและทำให้เข้าถึงข้อมูลงานด้านยุติธรรม
ได้โดยยาก อีกทั้งด้วยเหตุความเหลื่อมล้ำทางสังคม ทำให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน
ยังเกิดความไม่เท่าเทียม

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมควรดำเนินการบนหลักนิติธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง
กระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ควรให้ความสำคัญในการสร้างการรับรู้และความเข้าใจ
ให้กับประชาชนต่อแนวทางและการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ทุกคนเข้าถึงการรับบริการและสิทธิ
อันพึงได้รับอย่างเท่าเทียม การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้เกิดความเชื่อมโยงของฐานข้อมูล
ตลอดกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
รวมทั้งมีการนำมาตรฐานที่หลากหลาย มาใช้เป็นทางเลือกในการยุติข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทต่าง ๆ เพื่อช่วย
ในการลดภาระและความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก และเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรม
ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำ ให้มีความโปร่งใส เป็นกลาง
โดยไม่เลือกปฏิบัติ โดยให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมยึดหลักสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับ เพื่อปฏิบัติ
ให้เกิดความเท่าเทียม

